

El fràgil diseg

Col·lecció Poesia de Paper

74

**El fràgil disig
(Antologia)**

Bernat Nadal

Palma, 1998

© del text: l'autor, 1998

© de l'edició: Caixa de Balears «Sa Nostra» i Universitat de les Illes Balears, 1998

Directors de la col·lecció: Francisco J. Díaz de Castro, Perfecto Cuadrado i Albert Ribas

Disseny: Jaume Falconer

Edició: Universitat de les Illes Balears. Servei de Publicacions i Intercanvi Científic. Campus universitari. Cra. de Valldemossa, km 7.5. 07071 Palma

Impressió: Taller Gràfic Ramon. Carrer de Jaume Balmes, 39 i 43. 07004 Palma

DL: PM/867-1998

BERNAT NADAL va néixer a Manacor l'any 1950. Sense estudis, a l'escola, de llengua i literatura catalana, es va iniciar en la lectura i, posteriorment en la poesia, gràcies a la influència i l'amistat de Miquel Àngel Riera. Va dur gran activitat poètica des de 1968 fins a 1983, any en què va deixar d'escriure, tasca que ha reemprend recentment.

Si exceptuam una narració breu, *Petrus*, tots els llibres que ha publicat són de poesia: *La Desintegració del desig* (1969), *Elegies* (1971) «Tretze poemes» (dins *POESIA 72* amb Josep Albertí i Damià Huguet, 1972), *Contribucions Especials* (1975), *Gai Saber* (1978), *Estrúmbol* (1978), *Teorema del Somni* (1983) i *Més enllà de tots els límits* (1995), que és una recopilació revisada de tota la seva obra poètica.

T'estim

ni més ni menys que sempre.
Cada dia de forma un poc diferent:
amb unes altres mans i els mateixos ulls,
uns nous cabells i les mateixes venes.
Tremol pel compromís de la sang:
la immensitat és una diminuta encletxa
per l'amor, com un cós d'agulla, res!

(La Desintegració del Desig, 1969)

El límit de la passió

és el teu nom, està escrit.
Qualsevulla que siguin les regles,
el joc ha començat i la sort és
decidida; donau-me cartes, sé
ben redcert que sortirà el teu nom.

(La Desintegració del Desig)

Llavors, per un carrer molt llarg entrava
tendre en la pubertat exclusiva de la llàgrima. Cada solitud
du el propi ritme, ningú no pensava
que, a aquella edat, inventàs coloms
negres, niguls i dubtes
visibles en uns ulls banyats, furtius
i a l'aguait d'obtenir una mirada
dolça, amorosa i premeditada:
Com havia d'omplir el pulmons de somnis
si no era eixemplant el cor amb respostes
d'imaginaris amors bells que omplien
la meva dilatada solitud?

Mai no trobava la veu salada
que m'oferís respostes ni escalfor.
Quan ets a l'edat de dur els genolls pelats
i encara no has canviat la veu,
saps que es pot podrir el teu gest
de tant voler dibuixar tots els mons
que no existeixen i són necessaris,
quan el sexe inicia l'obertura
musical de la carn.
Aquelles manifestacions tàctils
dins les fronteres del meu propi cos
em reduïen a ser una espiga secreta,
una callada veu que, amb violència,
clamava contra una part del món,
perquè era injusta aquella

manera
de representar
lliurement el paper de la comèdia.

(Elegies, 1971)

Cada present és una mà ben ferma

capaç d'enlluernar el futur incert.
Ja sé quina és la meva pàtria,
la que declina el cor, nuesa àvida
per ser d'amor objecte..., per ser brisa,
ocell, qualsevol cosa a qui la gent,
alguna gent, pugui mirar amb tendresa.

La solitud és presència total
d'allò que més estimam en la distància:
Talment tenguéssim dins l'obscuritat
un diamant perfecte i no el veiéssim.
De vegades, un aïllament
és provocat
per un poder capaç de fondre l'ànima.

(*Elegies*)

T'estim, però no massa. Ets un invent

pervers per capgirar la meva vida,
claror d'una perpètua foguera
que, en consumir les meves solituds,
farà un bolic d'estels llueints, presència
intensa, llum, refugi, temps viscut
just amb Tu, més enllà de tots els límits.

(Afegit a *Elegies*, 1995)

REALITAT EXTREMA

La nostra és la història més tangible

que l'equilibri recorda; perdura
com la pedra, inalterable al temps
i al blau del cel. Perfil de bellesa
que no sabré descriure en aquests versos.

M'és igual si els altres no em senten
quan et parl. No és de paraules
el meu codi, és de solituds que lluiten
sang a sang per destriar dins els dies
aquell més dolorós per escriure't,
parlar de Tu i no desbordar l'amor.

T'estim,
fredament,
sovint m'ho repetesc perquè és la forma,
entre totes les formes de la vida,
que abandonar mai no voldré, infinita
realitat extrema
del privilegi que l'atzar ens depara
just a nosaltres,
els qui estimam
perquè sabem que déu
és déu d'ençà que estima.

(*Poesia 72*)

A Miquel Barceló, 1972

Tu, rescatat d'entre la gent perduda
has vist que en el nou món tendràs la mel

de viure en solitud . Seràs captaire
de la sabiduria que limita

el seny: has triat viure i seràs llum!
L'espai aperduat d'arreu del món

cerca, implorant, poder romandre amb Tu
dins qualsevol dels teus dibuixos, sempre

a punt de suggerir la nova estètica
que perfila la teva joventut.

(Poesia 72)

CANÇÓ

Estic immers i pres dins llarga vida,
del món no he assolit l'enteniment,
dins l'ànima rompré en gran sofriment
per tantes coses que el meu cor no oblida:

potser tenir en les mans un cos ardent
i una veu allí endins que crida i crida,
o un dolor que em punxa fora mida
i visc una altra vida en el present.

(Poesia 72)

La vida ens pega cops, ens pega crits,
ens fer al rostre i rep molt fort els nostres
oblits de ser com som i com podríem
ser . No perdona mai, la vida, saps?
perquè la vida som nosaltres, llops
que fruïm i patim el llar exili
—tot barrejant el temps i la matèria—
de viure aquí, sense voler pagar
les contribucions especials.

(*Contribucions Especials*, 1975)

A Mossèn Antoni Mª Alcover

Home: Tu has fet amb les paraules l'obra
que va més enllà de l'ample món
on conversam sense saber amb quines
eines.

Tu saps l'immens valor que té
l'amor per les paraules que aprenguérem
ja des d'abans d'interpretar el seu aspre
i sovint dolç, significat de pàtria
que es filtra per les cordes vocals.

Resta
dins el cor l'ànsia per retrobar
l'antic caràcter d'aquest Poble noble
que mai no vol renunciar al dret,
històric i legítim, d'expressar
uns sentiments,
si cal,
amb la mà ferma.

(Poesia 72)

Sovint deixam de veure-hi clar. Tenim

distreta i moribunda la mirada,
plena de líquens,
 fixa-t'hi,
 d'absències
s'ompl la tristesa i de flors seques. És
com aprendre a morir descaminant
el temps perdut tot cercant els orígens.

Amb la tardor arriba la tristesa
i tenim fam de trobar el rastre, nítid
en el sender perdut, clarobscur,
que ens salvarà
 quan els amors possibles
ens aclareixin amb ardent clamor
que retrobar el desig és l'únic cert
i la resta potser just és misteri.

(Contribucions Especials)

EL PODER SENSE GLÒRIA

Vosaltres que sabeu tot quan es diu

d'una persona, sí, vosaltres, greus
personatges que mai fareu amb mi
més que un lleuger passeig i, mai, el goig
d'amar compartireu amb mi.

Vosaltres

que teniu la retina ja polsosa
de tant de veure i no mirar ni creure
que la llum

és la llum perquè qualcú

la mira.

Va per tots i és veritat:

demanau-me somriures, això sí,
però mai no em demaneu amor.

(Contribucions Especials)

Vull inventar els meus dits tot llenegant

sobre el teu cor i alliberar el meu seny
amb els moments de complaença amb Tu,
el bes eròtic, llarg, melós, que ingrat
distreu de mi el saber l'hora exacta
en que t'estim per tot el teu sagrat
ésser.

Tot oblidant que tenc un cos
em manca temps per recordar de mi
res més que aquesta teva imatge tendra,
bella, enyorívola.

Confés que quan
la teva absència me du presagis
de viure encadenat a un bell record,
sent, com sentia Prometeu, la muda
remor de llibertat, la que jo enyor
i vull per estimar

al llarg de tot
l'horitzó que destria la mirada.
Vull somniar, si cal, la nostra història,
viuré la passió del teu alè
perpetuant dins meu l'ardent plaer.

(Contribucions Especials)

Hi ha dies
que portam
el cor

tan

e
n
d
i
n
s

que les paraules ja no ens hi arriben.

(Contribucions Especials)

CAVAFIS EN LA MEMÒRIA

Encara és jove i vigorós. Son rostre
ja no és altiu i sembla un poc absent,
malgrat certa guspira al fons dels ulls
que esperen, amb anhel, un trist esplai
per aquesta cansada solitud.

Dins la taverna un oblidat racó
fa més ombrívola la seva esfinx.

Ell, capbaix, s'entretén amb lentitud
dins un llibre erudit i savi que
no aprofundeix el seu deler mundà.

Encara que s'hi troba a gust llegint
no pot preveure el que ha d'ocórrer, en sec !
Un al lotell entra i demana un te;
fugaç se'l beu i fuig.
Més solitud.

(*Gai saber*, 1978)

EL PLANY INVISIBLE

No és això d'haver d'alternar en dos mons
el que ofega la sang.
És aquest bord estil de saciar
el desig. Fútil, lleu sensació
de passar el viure fent ratlles dins l'aigua.
Res no és etern i la joia
d'un dia és plany del següent.

(Gai saber)

Ha d'arribar el dia. No caldrà

mitificar res, mirades
tactes, pensaments, rastres
de pintallavis i besades, tot
esdevindrà, llavors, quotidià.

Arribarà el dia, el més alt.
Ja em veus, tenaç i caparrut, només
per certes dèries m'enfonsaré
en el nigul ara concret del teu
nom, que una mà, abans inconeguda,
palparà amb fúria inextingible
cercant un altre caire al fet de viure.

Desitjaré
que patesquis fam,
intensa fam
d'assolir llargament la plenitud,
de viure baix la cúpula amorosa
les vespres de la culminació
del desig.

Tot serà foc. Bellesa consumada.

(Estrúmbol, 1978)

“Lo demás és lo otro”.

F. García Lorca.

Ens trobarem pel carrer,
semblarem persones normals. Entrarem
a un bar, saludarem l'altra gent
i beurem distretament. Acordarem
que allò va bé,
que no hi ha cap altra
novetat. El de sempre.

Creuran que som persones normals,
més jo podria ser un parxís i Tu
un joc d'escacs. O a la inversa.
No fa res,
ens coneixem
més enllà del significat de les paraules.

(Estrúmbol)

Me deman si, per ventura,
no és un somni estimar tot el que estim,
i que existeixi?

I què és la sensació que m'enrampa
el solam del cor, en trepijar
aquesta terra d'antics alzinars
(que, de qualque manera, abans de néixer,
ja enyorava)
si no pura
complaença intuïda per l'instint?

No em desperteu, o és somni o és dolor.

(Teorema del somni, 1982)

ASSAIG DE CÀNTIC ENMIG DEL PAISATGE

Jo també, Salvador Espriu,
com gairebé tothom, qualche moment
m'hauria estimat més anar-me'n lluny,
arriscant-me
a improvisar un diferent habitatge
on reposar en un jaç novell i net,
mancat de la quotidiana tebior
que fa reverdir els meus vells somnis.

És ben segur, però, que mai no fugiré
perquè estic, com un teix, clavat
enmig d'aquest paisatge:

terra

i

carn,

esplèndida textura signada amb noms propis
que em fermen, amb força descomunal,
els àtoms
que se decanten cap a prendre formes
que em són familiars:

turons,

arbres,

bestiar,

homes...

Integrat
tot
en l'única anatomia que estim,
ja no em puc separar de tantes coses
que m'obren camí. Per aquest motiu,
jo, part de totes elles,
enc que en proporció minúscula,
seré per sempre més
allò que mansferma el meu desig: part
apassionada
del vell paisatge de la meva terra.

(Teorema del somni)

DISPOSICIÓ FINAL

Com si el temps fos un joc de cartes vell,
descolorit per les ditades dels anys...
com si el temps fos un bell aplec de llavis
clivellats per antigues passions...
com si el temps fos un himne d'altre temps,
un tel suggeridor de passions,
una allau de paraules i de pluges
que han deixat, damunt meu, la seva empremta...

Dins el temps,
cada carícia,
cada llibre,
cada hora, cada música,
hauran estat projectes per omplir
de futur
el litoral del meu enyorament;
i els porus de cada pell,
talment alens d'alliberament,
hauran estat presidi del desig.

Tot això deu ser
una inconscient i llarga preparació
per accedir
amb dignitat
al dia que no haurà demà,
amb el conhort de saber

que aquest conjunt de cossos que jo estim,
anys després
en fer memòria,
tindrà de mi un record,tal volta tendre.

Si és així, dins qualcú, ja seré somni.

(Teorema del somni)

Ha declinat l'estiu i veig, llunyà,
un esbart d'estornells. Qui sap on van,
vénen de la distància infinita
d'un enyorat capvespre d'infantesa,
quan era espès el temps, inacabable
la vida i lent el moviment d'aquell
ocell capdavanter, tan obeït
i respectat pel seu pacífic, càlid
exèrcit dòcil de puntets alats
harmonitzant el cel altius, talment
la gravetat ja no existís. Un núvol
lànguid planeja el seu volar tristori
i em du el dolorós goig de records
inaccessibles.

Recança i tristor
—com qui parteix amb la maleta vella
sense destí concret—

Silenciós
cant d'equilibri i ordre: Bach s'enfila
en espirals i cucaveles dolces
quan, en sec ! pens que he de tornar al treball,
que els somnis sempre es trenquen, que la gent
té la màgia aperduada ferm
amb presses fins i tot per no existir.

No estic segur.. però tots els records
semblen enyorament d'alguna part
de mi mateix, espines a la gola,

històries perdudes que ningú
mai no recordarà.

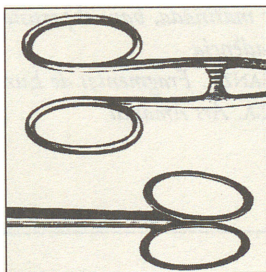
Sembla evident
que he tornat vell i el pensament evoca
soliloquis, imatges de llum neta
que va fornir el passat, com porta vella
que en obrir-la, grinyola assedegada,
només per recordar-me que existesc.

Necessit beure tres copes. Redéu !

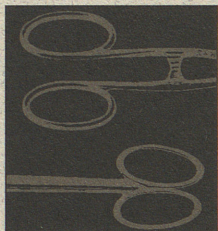
(Inèdit, 1996)

L'autor ha llegit aquests poemes al Centre de Cultura «Sa Nostra»

el dia 25 de maig de 1998

37. LUIS MUÑOZ. *Poemas*
38. JUAN BARJA. *Las noches y los días*
39. ANTONIO GAMONEDA. *Poemas*
40. ÁLVARO SALVADOR. *Diez de últimas*
41. ÀNGEL TERRON. *Al·lotropies*
42. JAVIER JOVER. *Urano en la casa doce*
43. RAMIRO FONTE. *Poemas*
44. ÀNGEL GONZÁLEZ. *Poemas*
45. JOAQUÍN BENITO DE LUCAS. *Poemas*
46. DAMIÀ HUGUET. *Les flors de la claror*
47. ENRIC SÒRIA. *Poemes*
48. JOSÉ LUIS GARCÍA MARTÍN. *Cuaderno de Valldemossa*
49. JORDI VIRALLONGA. *Con orden y concierto*
50. DIEGO SABIOTE. *Las nubes eran blancas*
51. JOSÉ ANTONIO MESA TORÉ. *Poemas de la bahía*
52. JOSÉ CARLOS ROSALES. *Club náutico*
53. FRANCISCO BRINES. *Selección de poemas*
54. JEAN SERRA. *Poemes*
55. VICENTE GALLEGO. *Poemas*
56. ÁNGELES MORA. *Canto de sirenas*
57. XAVIER RODRÍGUEZ BAIXERAS. *Poemas*
58. CARLOS MARZAL. *Poemas*
59. MARIA VICTORIA ATENCIA. *Poemas*
60. RAFAEL JUÁREZ. *Lo que vale una vida*
61. ANA ROSSETTI. *Poemas*
62. ANTONI VIDAL FERRANDO. *Poemes*
63. JAIME SILES. *Poemas*
64. ELOY SÁNCHEZ ROSILLO. *Poemas*
65. MEMÒRIA DE MARIA ANTÒNIA SALVÀ
66. JAUME ROSSELLÓ MIR. *Llum vol dir ombra*
67. JENARO TALENS. *Paraíso clausurado*
68. JAUME PONT. *La flor de llot*
69. DIEGO JESÚS JIMÉNEZ. *Poemas*
70. XAVIER ABRAHAM. *De matinada, baix el persistent reflex...*
71. ANTÒNIA ARBONA. *Cadència*
72. JULIO MARTÍNEZ MESANZA. *Fragmentos de Europa. 1977-1997*
73. TEOBALDO A. NORIEGA. *Ars Amandi*

Universitat de les
Illes Balears

**"SA
NOS
TRA"**
Obra Social
i Cultural

